

14.1. Inleiding

In de klas

Jo is 13 jaar. Hij kampt met dyspraxie en automatiseringsproblemen. Hoe hij zich ook inspant, leesbaar schrijven lukt niet. Bij dictees kosten zijn 'hanenpoten' hem telkens punten. De computer is voor hem een echt hulpmiddel. Typen gaat echter niet echt niet vlot genoeg. Omwille van zijn problemen met automatisering. **Voor hem is software woordvoorspelling een uitkomst. Daarmee heeft hij bij het typen de helft minder toetsaanslagen nodig.**

Ook Anke (15 jaar) heeft ernstige dyspraxie. Daarbij komt ook nog dyslexie. **Zij compenseert haar problemen met dicteersoftware. Daarbij spreekt ze woorden in een microfoon. De computer typt ze op het scherm.** Sinds ze met dicteersoftware werkt, schrijft ze beter gebouwde zinnen en langere teksten.

Ze durft nu ook te schrijven, mailen en chatten.

Doelgroep voor deze toepassing

Niveau	Probleem
☐ 4-8 j.	en ook
☐ 8-10 j.	☒ buitengewoon onderwijs
☒ 10-15 j.	☒ volwassenenonderwijs
☒ 15+	
	Lezen
	Schrijven <small>compenseert heel ernstige spelling- en/of motorische problemen</small>
	Studeren

Software woordvoorspelling helpt leerlingen met een onleesbaar handschrift die niet vlot genoeg kunnen typen en/of kampen met ernstige spellingproblemen.

Dicteersoftware kan voor leerlingen vanaf 10 jaar. De motorische (en/of spellingproblemen) moeten zo groot zijn dat de leerling zelfstandig niet of nauwelijks tot schrijven komt.

Wat en hoe?

Software woordvoorspelling

Software die voorspelt wat je wil typen. Helpt lange en moeilijke woorden sneller en juist te schrijven. Na de eerste getypte letter(s) stelt het programma woorden voor. Door te klikken op het juiste woord, verschijnt het in de tekst.

Dicteersoftware

De leerling spreekt tegen de computer. Hij gebruikt een headset met microfoon. De tekst verschijnt op het scherm. Het programma leest ook de gedicteerde tekst voor. Zo kan de leerling controleren of de woorden en zinnen kloppen.

Beide programma's compenseren ernstige spellingproblemen.

De *software woordvoorspelling* stelt immers correct gespelde woorden voor.

De *dicteersoftware* typt de woorden voor de leerlingen en doet dat in de juiste spelling (tenzij het programma het door de leerling uitgesproken woord niet of verkeerd begrijpt).

Voor leerlingen met minder ernstige spellingproblemen is de combinatie van: spellingcontrole¹ + voorleessoftware + homofonen het meest aangewezen. Die hulpmiddelen helpen hen nadenken over de spelling en de spellingregels actiever toe te passen.

¹ Het stappenplan 'spelling controleren' vind je in deel 2, hoofdstuk 7.

Tips voor de coach

Bij de keuze van een programma

- ☞ Vertrek van de noden van de leerling. Vraag eventueel advies aan een gespecialiseerd centrum.
- ☞ Lees aandachtig de fiches per programma. Stel volgende vragen:
  - Wat kan het? Biedt het voldoende hulp voor de problemen van de leerling?
  - Levert de investering (in tijd, begeleiding en geld) voldoende winst voor de leerling?
- ☞ Het leren werken met *dicteersoftware* vraagt een grote tijdinvestering. Plus een intense begeleiding in de aanvangsfase. De leerling kan dit programma niet in de klas gebruiken zonder anderen te storen. Het programma is vooral geschikt voor het maken van langere teksten. Te weinig winst voor leerlingen die vooral moeten invullen of kortere teksten schrijven.
- ☞ *Woordvoorspelling* is alleen bruikbaar als de leerling voldoende vlot leest.
- ☞ Let op de systeemeisen die het programma aan de computer stelt.

Bij het werken met het programma

- ☞ Leer de leerling stap voor stap met het programma te werken. Bij deze programma's is individuele begeleiding en opvolging noodzakelijk.
- ☞ Bij *dicteersoftware* is training nodig om het programma af te stemmen op de stem van de leerling. Dat gebeurt best door 1 coach.
- ☞ Bij deze programma's moet de leerling gemotiveerd zijn om vol te houden. Pas na de leerfase zal hij het effect ondervinden. Bespreek dit regelmatig met de leerling.
- ☞ Betrek de ouders en werk samen. De leerling moet ook thuis met het programma (leren) werken.

Op school

- ☞ Bespreek met de klasgenoten waarom de leerling dit hulpmiddel nodig heeft.
- ☞ Maak afspraken:
  - Bij welke taken en in welke lessen wordt het programma gebruikt?
  - Wie volgt dit op?
  - Wie begeleidt de leerling?
- ☞ Zoek een oplossing voor de praktische problemen. Bij toetsen moet de leerling die met *dicteersoftware* werkt in een afzonderlijke ruimte werken. Hiervoor kan een vrijwilliger ingeschakeld worden.